

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

illi ut unita Verbo repugnat fomes in actu secundo. A
do. Minor est certa, Major probatur. Sanctitas
summa summe distat à peccato: At major à pec-
cato distantia est, non solum opponi ipsi pecca-
to, sed etiam ei quod ad peccatum inclinatur: Er-
go summa sanctitas non solum opponitur pec-
cato, sed etiam motibus appetitus ad peccatum
inclinantibus, & cum illis impossibilis est.

Probatur secundò eadem pars ratione sumptà
ex obligatione quæ est in persona Verbi prædi-
ctos motus coercendi, seu impediendi ne in hu-
manitate assumpta insurgent: unde sic arguo. Si
motus inordinati appetitus sensitivi insurgent
in humanitate Christi, Verbo Divino imputaren-
tur ad culpam. Sed hoc implicat: Ergo & illud. A
Sequela. Majoris probatur: Verbo ratione unio-
nis humanitatis ad ipsum, incumbit obligatio
specialiter gubernandi humanitatem, nedum ut
rationalem, sed etiam ut sensitivam, & alias por-
test prædictos motus coercere, seu impedire ne
insurgant: Ergo sinere prædictos motus insur-
gere, illosque non prohibere, imputabitur Ver-
bo ad peccatum. Antecedens est certum, nam
obligatio gubernandi in Verbo, consurgit ex
coniunctione humanitatis cum ipso in una Chri-
sti persona. Sed non solum est conjuncta Verbo
natura humana, prout rationalis, sed etiam pro-
ut sensitiva: Ergo inest Verbo obligatio guber-
nandi humanitatem assumptam, & vitandi ma-
la illius secundum utramque rationem conside-
rare. Consequentia autem probatur: quia nam-
que naturæ humanæ prout rationali incumbit
obligatio gubernandi seipsam ut sensitivam, si
prædicti motus insurgent, naturæ rationali ad-
vertente, & illos impedire potente, ipsi imputa-
rentur ad peccatum: Ergo si in Verbo est obli-
gatio gubernandi naturam humanam, nedum ut
rationalem, sed etiam ut sensitivam, cum alias
posset prædictos motus vitare, sinere tales mo-
tus insurgere, eosque non impedire, imputabi-
tur ei ad culpam.

Tertiò suaderetur eadem pars: Repugnat Deum
ut auctorem specialem causare motus inordina-
tos appetitus sensitivi: At si darentur illi motus
in humanitate Christi, Verbum prout in ea sub-
sistit, esset specialis causa illorum: Ergo im-
plicat dari tales motus in humanitate Christi. Mi-
nor constat ex dictis articulo præcedenti, ubi o-
stendimus omnes operationes humanitatis Ver-
bo hypostaticè unitæ, attribuendas esse Verb-
o in illa subsistenti, non solum denominati vè,
sed etiam elicitive, & effective, ut causæ particu-
laris, unde cum motus inordinati appetitus, ef-
ficerent actiones naturæ sensitivæ, Verbo hypostati-
cè unitæ, necessario essent attribuendi Verbo ut
in illa subsistenti, tanquam causæ particulari.
Major autem ostenditur primò: Motus illi, etsi
non sint peccaminosi formaliter, defectu liberta-
tis, sunt tamen mali objective: Ergo non possunt
à Deo effici ut à causâ particulari.

Secundò, Habitus vitiosi non possunt à Deo
causari, ut à causâ particulari, etiam de poten-
tia absoluta, ut tenet frequentior Theologorum
sententia; & hoc quia licet peccata non sint, ta-
men in peccatum inclinant: Sed motus inordina-
ti appetitus, prævenientes usum rationis, quam-
vis peccata non sint, in peccatum tamen incli-
nant: Ergo Deus non potest illos causare ut cau-
sâ particularis.

Tertiò, Licet odium Dei usum rationis præ-
veniens, non sit peccatum formaliter, utpote

Tom. IV.

expers libertatis, non potest tamè à Deo effici, ut
causâ particulari: Ergo pariter motus inordinati
appetitus, quamvis peccata non sint, ex defectu
libertatis, nequeunt tamen à Deo, ut à causâ par-
ticulari, elicitive procedere.

Ex his probata manet secunda pars conclusio-
nis, quæ asserit fomitem peccati, per modum ac-
tus primi, non posse reperiri in humanitate
Christi, nam cui repugnat actus secundus, vide-
tur repugnare actus primus, cum ille ab illo spe-
cificetur: Ergo si de potentia Dei absoluta non
possint reperiri in humanitate Christi motus in-
ordinati appetitus sensitivi, qui sunt fomes pec-
cati in actu secundo, nec poterit etiam talis fo-
mes per modum actus primi in illa existere.

Potest etiam suaderi hæc pars ex principiis
suprà statutis: Nam ut suprà contra Durandum
ostendimus, essentia fomitis in actu primo sum-
pti, non consistit in sola entitate appetitus sensi-
tivi, sed in illa ut in actu primo expedita ad mo-
tus inordinatos: At quamvis in humanitate
Christi extiterit entitas appetitus sensitivi, ex-
peditio tamen per modum actus primi ad motus
inordinatos non potuit esse in illa, etiam de po-
tentia absoluta: Ergo nec fomes per modum
actus primi. Minor probatur: Potentia in actu
primo expedita, dicit carentiam impedimenti
se tenentis ex parte actus primi in ordine ad o-
perandum: Sed implicat in appetitu humanita-
tis Verbo hypostaticè unitæ, carentia impedi-
menti se tenentis ex parte actus primi operativi
prædictorum motuum: Ergo implicat expeditio
in actu primo ad motus inordinatos in humani-
tate verbo unitæ, vel in ejus appetitu. Major pa-
ter, Minor probatur. Motus inordinati appeti-
tus pugnant essentialiter cum unionem hypostati-
ca, vel ratione summe sanctitatis, vel ratione
obligationis quam fundat in Verbo ut Deo, præ-
dictos motus vitandi; vel quia repugnat Verbo
per modum causæ specialis in illos influere, ut
in probatione primæ partis conclusionis decla-
ravimus: Sed unio hypostatica se tenet ex parte
actus primi in ordine ad omnes operationes hu-
manitatis Christi, cum illa non possit intelligi
in actu primo potens ad operandum, nisi intelli-
gatur subsistens & existens, & non subsistat nec
existat, nisi per subsistentiam & existentiam Ver-
bi, ipsi per unionem hypostaticam communica-
tâ: Ergo implicat in appetitu humanitatis unitæ
verbo, carentia impedimenti ad motus inordina-
tos, se tenentis ex parte actus primi operativi.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò contra primam conclusionem: 80
Christus voluit tentari per omnia & in om-
nibus, ad nostrum exemplum, ut docet Aposto-
lus ad Hebræos 4. Sed unus modus tentationis,
& maximus, est per motus concupiscentiæ, & car-
nis, seu fomitis: Ergo motus illi fuerunt in Chri-
sto, & per consequens fomes in actu secundo.

Respondeo cum D. Thoma infra quæst. 41. art.
1. ad 3. quod utique voluit Christus tentari per
omnia & in omnibus, sed absque peccato, ut ait
Apostolus: tentatio autem quæ fit per motus
carnis non potest esse absque peccato, quia ha-
jusmodi tentatio fit per delectationem & con-
cupiscentiam, & sicut Augustinus dicit 19. de
civit. cap. 4. nonnullum peccatum est, quando
caro concupiscit adversus spiritum; & ideo
Christus noluit tentari à carne, bene tamen ab
hoste, cujus tentatio potuit esse sine peccato.

M m m m

Hæc

Hæc solutio & doctrina aliquibus displicet, ob rationem quam in illa adhibet S. Doctor, scilicet, quia tentatio quæ sit per motus carnis, non potest esse sine peccato: etenim interdum possunt esse huiusmodi motus absque ullo peccato, ut patet in nobis, quando sunt motus primò primi.

82 Verum ratio illa D. Thomæ optima est, nam principium illud quod assumit non est universaliter intelligendum respectu omnium hominum, ita ut semper tentatio carnis cum delectatione sit peccatum; certum enim est in nobis illam posse esse merè naturalem & involuntariam, prævenientem deliberationem & consensum rationis, ac proinde sine ullo peccato; sed debet intelligi respectu Christi: idcirco enim in nobis prædicta tentatio carnis non semper est peccatum, quia non possumus semper illam prævenire aut coercere: At Christus poterat omnes motus sui appetitus sensitivi prævenire & cohibere; unde aliqualis culpa esset in illo, eos in se permittere, ut supra observatum est.

83 Ad id verò quod subditur de nostro exemplo, respondetur non fuisse necessarium Christum tentari motibus concupiscentiæ, ut nobis præberet exemplum superandi eadem tentationes, cum enim hoc tentationis genus sit internum & occultum, non potuit per illius victoriam dare nobis exemplum superandi tentationes carnis, sed multis aliis modis sibi convenientibus id præstitit.

84 Obijcies secundo: Fomes in actu secundo est actus appetitus sensitivi circa objectum delectabile rationi contrarium: Sed hic actus fuit in Christo: Ergo fuit in illo fomes in actu secundo. Major pater, Minor probatur. Fuit in appetitu Christi tristitia de morte subeunda, ut docet D. Thomas hic art. 6. Sed huiusmodi tristitia fuit erga objectum rationi contrarium: Ergo in appetitu Christi fuit actus circa objectum rationi contrarium. Major est certa, Minor verò suadet. Objectum aliquod esse contrarium rationi est esse aliquà lege prohibitum: Sed negatio mortis in quam prædictus actus tendebat, erat prohibita Christo, quandoquidem mors erat illi præcepta: Ergo actus appetitus sensitivi quo Christus mortem fugiebat, erat circa objectum sensibile, ordini rationis contrarium.

85 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cuius probationem, nego etiam Minorem; nam actus ille quo Christus mortem fugiebat, non erat erga objectum illicitum, vel recte rationi difformis, sed potius valde cõformis; mors enim non erat Christo præcepta, prout erat malum naturæ, sed prout ad finem redemptionis conducebat; & similiter negatio mortis non erat Christo prohibita, prout bona & conveniens naturæ, sed prout opponebatur morti ut conducenti ad finem redemptionis: motus autem appetitus sensitivi quo Christus tristabatur de morte, non erat de illa omnibus circumstantiis attentis, sed præcisè quatenus mala naturæ: nec mortis negationem sub omnibus circumstantiis attingebat, sed etiam quædam simplex complacentia de negatione mortis, prout naturæ conveniente, & simplex displicentia mortis, prout est mala & disconveniens naturæ; & quia displicere in morte prout sic considerata, & in negatione mortis sic inspecta complacere, nullatenus erat prohibitum, prædictus actus quo Christus mortem fugiebat, non erat circa objectum illicitum, nec per consequens actus fomitis. Solutio est D. Thomæ hic art. 4. ad 3. quod sic procedebat: Pas-

A fiones anime videntur idem esse cum fomite, unde Apostolus Roman. 7. vocat eas passiones peccatum. Sed in Christo non fuit fomes peccati: Ergo videtur quod non fuerint in eo anime passiones. Cuiusmodi sic responderet: Ad tertium dicendum, quod passiones peccatorum sunt motus appetitus sensitivi circa objectum delectabile, quod non fuit in Christo, sicut in hominibus peccati. Sentit Ergo D. Thomas, illos motus appetitus sensitivi in Christo, passiones peccatorum non fuisse, nec actus fomitis, quia in objecto illicita non tendebant, & consequenter non erant de morte, passio peccati, vel actus fomitis non fuit, quia non erat erga objectum illicitum, sed potius rationi consonum: nam licet fuit pro præcepto de morte, displicere in illa est peccatum, in illa tamen inefficaciter displicere, quatenus mala naturæ, & in eorum ratione ut naturæ conveniente inefficaciter complacere, bonum erat & rationi consonum. Nam ut ait Augustinus lib. 10. Confess. cap. 23. loquens de miferiis, & afflictionibus huius vite. Tolerare eas jubet, non amare: nemo autem qui tolerat, amat, quamvis tolerare amet. Unde S. Thomas infra quæst. 18. art. 6. docet voluntatem de fuisse ut Christus dolores, passiones, & mortem pateretur, non quod ista secundum se essent vitia à Deo, sed ex ordine ad finem redemptionis: sensualitas autem illa fugiebat, non ad finem redemptionis ordinata, sed secundum se inspecta, & prout erant naturæ disconvenientes. Dices: Si appetitus sensitivus in Christo fugiebat mortem, quam voluntas ejus per se non superiorem volebat, sequitur in ipso fuisse pugnam interiorem appetitus contra rationem, subindeque fomitem peccati, contra rationem in appetitu contra rationem insurgentem, juxta illud Pauli: Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ.

Sed negatur sequela, nam pugna interior appetitus contra rationem, consistit in contrarietate appetitus ad rationem: ut autem sit contrarietas, requiritur quod oppositio attendatur in eodem secundum idem, ut docet D. Thomas infra quæst. 18. art. 6. Etiam autem appetitus in Christo regebat mortem præceptam, non tamen illam culpabat ut ordinatam ad finem redemptionis, sed ut malam naturæ, & illi disconveniente naturæ verò superior non volebat mortem ut malam naturæ, sed ut ordinatam in prædictum finem: & ita quamvis circa idem versarentur objecta, non tamen secundum eandem rationem, ac proinde non erat contrarietas appetitus cum ratione.

Obijcies tertio contra secundam conclusionem: Ex eo probat D. Thomas in Christo non fuisse fomitem peccati, quia habuit virtutes morales secundum perfectissimum gradum, sicut & gratiam: Sed hæc ratio non videtur efficax: Ergo fuit præcipuum fundamentum nostræ sententiæ. Minor probatur: In Joanne Baptista, & aliis Sanctis viris, virtutes in gradu heroico extiterunt, & tamen in eis non fuit fomes exortus, imò nec ligatus, ut communiter docent Theologi, qui hoc privilegium fomitis exortus & ligati, solum in Beatissima Virgine agnoscunt, propter dignitatem matris: Ergo virtutes inferiores appetitui, quantumvis in summo sunt, sufficiunt ad ligandum vel extinguendum fomitem: & ita ex eo quod huiusmodi virtutes in summo perfectionis gradu in humanitate Christi fuerint, non recte inferri S. Doctor, in Christo non fuisse fomitem, sed id aliunde probandum est.

78 Hinc difficultati respondet Cajetanús hic
art. 2. perfectionem virtutis in aliis hominibus
regulariter non tollere fomitem, bene tamen in
tali subiecto, scilicet in anima Christi; & ratio-
nem discriminis reddit; Nam anima Christi (in-
venit) erat quantum ad elongationem a peccato, sicut
anime in statu innocentie, anime autem reliquorum,
quarum sanctificatorum in utero, in hac vita sunt si-
cut animarum hominum, qui incedit in latrone, & non so-
lum solutus est gratia, sed etiam vulneratus in na-
turalibus; & ideo in anima Christi secundum se, sola
naturalis inclinatio partis sensitivae in bonum sibi con-
sonum erat per virtutem subiectanda perfecte rationi,
ut nulla ratio somitus maneret in eorum aliis autem non
solum de naturalis inclinatio partis sensitivae in bonum
sibi consonum, sed etiam inclinatio est vulnerata, &
propterea non sufficit in aliis ad tollendum fomitem
perfectio virtutis, sed specialiter est opus gratiae sic sanan-
te, ut extinctus sit fomes peccati, quod solum Beate Virgi-
nim hac vita concessum credimus.

79 Hanc Cajetani doctrinam Vazquez hic disp.
61, cap. 8. frivolam appellat, eamque impugnatur,
quia eadem omnino secundum substantiam, est nativa
inclinatio appetitus in quocumque statu, & virtutes
eiusdem sunt efficacitatis: solum autem est discrimen,
quia in illo statu, protectione peculiari Dei non sineba-
tur appetitus exire in motus inordinatos, in hoc autem
statu, sinitur ergo si in natura vulnerata virtutes non
sufficiunt ad subijciendum perfecte appetitum ad ra-
tionem, pariter nec in statu innocentie, nec in anima
Christi Domini sufficienter, esto in naturalibus vulnerata
non fuerit.

80 Verum hac impugnatio frivola est, futilique
prorsus motivo ducitur Vazquez ad aspernan-
dam doctrinam Cajetani, supponens quod pro-
bare deberet, nempe fomitem in statu innocentie
fuisse sola Dei protectione impeditum, ne
exiret in motus inordinatos; cuius contrarium
Cajetano supponitur, & expressè docetur à D.
Thoma 1. p. qu. 95. art. 1. & 2. ubi asserit gratiam
status innocentie, scilicet iustitiam originalem,
inter alios effectus habuisse subijcere appetitum
rationi: quam gratiam non in extrinseca Dei
protectione consistere, sed in aliquo dono per-
manente, & intrinseco, docet communis Theo-
logorum sententia.

81 Falsum etiam est quod ait, nempe gratiam
& virtutes in quocumque subiecto & statu ejus-
dem esse efficacitatis, eisdemque prestare effe-
ctus: gratia enim habitualis in Christo fuit radix
iustitiae commutativae ad Deum, & tamen in no-
bis non est radix huius virtutis. Similiter in An-
gelis non est radix virtutis temperantiae &
fortitudinis, & aliarum, quae passionibus mode-
rantur, bene tamen in nobis. Item gratia in Chri-
sto habet influere in alios, at in nobis non habet
hunc influxum. Demum eadem charitas in via
est amissibilis, eo quod ipsum subiectum sit ver-
tibile de bono in malum: in patria vero inamissi-
bilis est, facitque ipsum subiectum non posse
verti de bono in malum: Cur ergo pariter gra-
tia in Christo & Adamo, mediantibus virtutibus
ab illa promanans, & in gradu perfectissi-
mo existentibus, non possint ita perfecte subijcere
appetitum sensitivum rationi, ut nullus in eo
motus inordinatus insurgeret; licet in Joanne
Baptista, & alijs sanctis viris, etiam in utero san-
ctificatis, hunc effectum non praestiterit.

82 Gratia ergo & virtutes in Christo & in Adamo
habuerunt vim repellendi omnes motus inor-
dinatos, non secundum se, sed quia erant in tali

A bus subiectis, non quod ab ipso subiecto tribue-
retur illis talis efficacitas, sed quia Deus non tri-
buerat illam gratiam & virtutibus existentibus in
quocumque subiecto, sed solum gratiam existi-
enti in Christo, in Adamo, & Beatae virginis gratiam
Christi, quia filius Dei naturalis erat gratia A-
dami, quia fuit caput generis humani; & gratiam
B. Virginis, quia fuit mater Dei. Porroque id ex-
plicari exemplo gratiae, quae est in confirmatis,
quae habet illos firmare in bono, & inclinare in-
fallibiliter in illud: haec vero perfectio non
competit ipsi gratiae secundum se, ut patet, alias
quilibet iustus esset in gratia confirmatus, neque
consistit in maiori intentione ejusdem gratiae,
etenim gratia non confirmans in bono, aliquan-
do est magis intensa, quam gratia in bono confir-
mans; multi liquidem sunt in via non confirma-
ti, qui habent gratiam & charitatem magis in-
tensam, quam aliqui existentes in patria: sed at-
tenditur secundum quandam participationem
gratiae & charitatis patriae, quae secundum mo-
dum est alterius rationis à gratia & charitate
viae, ut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 23. art. 7. ad
3. habetque non solum excludere omne pecca-
tum, sed etiam potentiam peccandi tollere. Ita
similiter in presenti dicimus, hanc perfectionem
quam habuit gratia in Christo, & in Adamo,
perfectè subijciendi appetitum sensitivum ratio-
ni, & impediendi ne ulus in eo motus inordi-
natus insurgeret, non competere illi secundum
se, neque consistere in maiori intentione illius,
sed provenire ex quadam participatione gra-
tiae patriae, quae non solum habet excludere om-
ne peccatum, sed etiam omnes motus inordi-
natos appetitus sensitivi, prævenientes ratio-
nem. Ex quo facile solvetur plures instantias quas
Vazquez adducit in contrarium.

83 Obijciens quartò contra ultimam conclusio-
nem: Impedimentum excludens fomitem ab hu-
manitate Christi, est ipsa gratia habitualis in
ipso existens, mediantibus virtutibus in se ipsis quae
ab illa dimanant, ut jam ostendimus: Sed potuit
de absoluta potentia humanitas Verbo uniri si-
ne gratia habituali & praedictis virtutibus, cum
illa non sint dispositiones necessariae, sed tan-
tum congruae, ad unionem hypostaticam: Ergo
potuit humanitas Verbo uniri sine impedimen-
to fomitis, & consequenter de potentia absolu-
ta, in humanitate Verbo unita potuit remanere
fomes peccati.

84 Respondeo distinguendo Majorem: Impedi-
mentum unicum & necessarium ad fomitem
excludendum ab humanitate Christi, est gratia
habitualis & c. nego Majorem. Impedimentum
sufficiens, concedo Majorem, & concessa Mino-
ri, nego Consequentiam. Nam licet ex negatio-
ne causae unicae & necessariae ad effectum, rectè
negatio illius colligatur, non tamen ex negatio-
ne causae, quae licet sufficiens sit, unica tamen
non est. Licet autem gratia & virtutes in ea per-
fectione in qua extiterunt in humanitate Chri-
sti, sufficientes fuerint ad fomitem auferendum,
necessariae tamen non fuerunt, sed poterat sine
illis fomes in humanitate impediri, nempe à
subsistentia Verbi, cum qua (ut supra ostendi-
mus) motus inordinati appetitus sensitivi com-
poni nequeunt; atque adeo etiam si humanitas
Verbo uniretur sine gratia habituali & virtuti-
bus in se ipsis, & sine ullo dono accidentali, ut po-
tuit de absoluta potentia, fomes tamen in illa
non elicit.

Mmm 2

Obj-

95 Obijcies ultimò : Majorem videtur habere A oppositionem cum unione hypostatica habitus vitii , quàm fomes peccati : Sed habitus vitiosus , de potentia absoluta possunt esse in humanitate Verbo unita : Ergo & fomes peccati , Major videtur manifesta , Tum quia habitus vitiosus proximior est malo ad quod dat facilitatem , quàm fomes qui non dat facilitatem , sed in potentia consistit . Tum etiam quia fomes peccati non inclinatur in malitiam moralem formaliter , sed tantum pro materiali , scilicet ad bonum delectabile ; habitus verò vitiosus est facilitas , inclinatio , & promptitudo ad malum , ut malum malitià morali formaliter . Minor verò suadetur : Cum unione hypostatica solum malum culpæ videtur habere oppositionem : Sed habitus vitiosus non importat malum culpæ , ablatam enim omni culpā , imò & reatu pœnæ , possunt manere hujusmodi habitus , ut patet in baptizatis , quibus omnis culpa & pœna perfecte remittitur , & tamen si habeant antea habitus vitiorum , non propterea per baptismum auferuntur : Ergo habitus vitiosus possunt , saltem de absoluta potentia , in humanitate Verbo unita existere .

96 Respondeo , concessa Majori , negando Minorē , implicat enim habitus vitiosus in humanitate Verbo unita existere , quiddam in contrarium dicant Vazquez hic disp. 61. cap. 8. num. 36. Ragusa disp. 114. §. 8. & alii ejusdem Societatis . Ratio verò negati ex principiis suprà statutis facile colligitur . Christi enim humanitas , ex vi unionis hypostaticæ , est infinitè atque summè sancta : Sed cum infinita & summa sanctitate habitus vitiosus impossibilis est : Ergo & cum unione hypostatica . Major patet , Minor probatur . Tum quia summa & infinita sanctitas , nedum cum peccato , sed etiam cum potentia proxima peccandi , impossibilis est , ut articulo præcedenti ostendimus : Ergo & cum facilitate ad peccandum , quæ proximiùs ad peccandum , quàm ipsa potentia accedit . Tum etiam , quia summa sanctitas dicit summam à peccato distantiam : Sed major est distantia , à peccato distare , & à facilitate ad peccandum , quàm à solo peccato : Ergo summa sanctitas nedum opponitur peccato , sed etiam vitio , quod facilitatem ad peccandum præstat . Unde ad probationem Minoris , Major neganda est ; nam cum unione hypostatica , non solum peccatum , sed etiam proxima & expedita ad peccandum potentiam , & à fortiori facilitas , inclinatio , & promptitudo ad peccandum , impossibilia sunt .

§. III.

Corollarium notatu dignum.

97 EX dictis in hac disputatione colligitur , tres esse causas sufficientes impeccabilitatis Christi . & exclusionis fomitis ab ejus humanitate . Prima & principalis est unio hypostatica , quæ cum summè & infinitè humanitatem Christi sanctificet , nedum peccatum , & potentiam peccandi , sed etiam omnes motus inordinatos appetitus sensitivi prorsus excludit , ut ex suprà dictis patet .

Secunda est visio beatifica , quæ cum animam Christi primæ rectæ operationis regulæ conjungat , illam etiam reddit impeccabilem , & insuper vim & efficacitatem habet comprimendi omnem inordinatum affectum appetitus sensitivi : si enim in via , perfecta Dei contemplatio , quæ est sub velamine fidei , ita ad se rapit sen-

suum , ut licet non impediat omnem motum appetitus , saltem ipsum egerie moderetur , ut pro eo tempore quo durat , impediat , ut patet ex eâ , nihil mirum , si clara illa Dei contemplatio , constanter in Christo & in Beato petro , rans , omnem inordinatum motum appetitus prorsus impediat .

Tertia causa impeccabilitatis Christi , exclusionis fomitis ab ejus humanitate , sumitur ex perfectione gratiæ habitualis in anima ejus existentis , & virtutum quæ ab ea dimanant , in enim gratia , ratione conjunctionis quam habet cum gratia unionis , & quia in Christo est actu perfecto & cōnaturali , habet quandam participationem gratiæ patriæ , ratione cujus summa animam Christi in bono , & potentiam peccandi , ac fomitem peccati , motusque omnes inordinatos appetitus sensitivi , ab humanitate ejus excludit ; atque ita Christus triplici titulo laudatus & impeccabilis est , unde ob triplicem illam sanctitatem & impeccabilitatem ejus causam & prærogativam , Daniel . 9. Sanctus Sanctus appellatur ; & Isaia 6. Seraphim die ac nocte , sacrum illud trifagium , Sanctus Sanctus Sanctus , ante Thronum ejus decantant .

DISPUTATIO XXI.

De merito Christi.

Ad Questionem 19. D. Thomæ.

Celebris est hæc disputatio , plures enim graves circa meritum Christi , ejusque libertatem , quæ est conditio ad merendum necessaria , occurrunt difficultates , quas arduis sequentibus , eâ quâ poterimus perspicuitate & brevitate , proponemus ac resolvemus .

ARTICULUS PRIMUS.

An & quando Christus meruerit ?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiae.

PRO resolutione utriusque difficultatis respondendum est ex Tractatu de justificatione de merito , sex conclusiones de lege ordinata ad merendum esse necessarias : Nam primo requiritur quod actio meritoria sit libera , quantum ad liberos nec meremur , nec demeremur . Secundò , operatio debet esse bona ex objecto & omnibus circumstantiis , nam actus malus non meretur præmium , sed pœnam . Tertiò , debet procedere à subiecto grato , juxta illud Genesi 4. Respexit Dominus ad Abel , & ad munera ejus . Ubi prius ad Abel , id est ad subiectum Deo gratum , deinde ad munera ejus respexit Dominus . Quarta , operatio debet esse grata , quia nisi subiectum sit gratum , opera ejus Deo grata non sunt . Quintò , quod formaliter vel virtualiter referatur in finem supernaturalem , quia ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 114. art. 4. charitas est quæ conjungit actus aliarum virtutum cum ultimo fine , & ideo ex imperio charitatis habent quod sint meritoria : vixit enim beati & damnati , quia sunt inter terminos , meriti